

EXPEDIENT DE CONTRACTACIÓ NÚM.

TIPUS DE CONTRACTE: Serveis

OBJECTE: Diagnosi del sector agrari ecològic de les Illes Balears

ÒRGAN DE CONTRACTACIÓ: **LA CONSELLERA D'AGRICULTURA, PESCA I ALIMENTACIÓ**

INFORME JUSTIFICATIU DE LA NECESSITAT DEL CONTRACTE, DE LA INSUFICIÈNCIA O FALTA DE MITJANS PERSONALS I/O MATERIALS I LA NO DIVISIÓ EN LOTS (ARTICLES 28, 116 I 99.3 DE LA LLEI 9/2017, 8 DE NOVEMBRE, LCSP)

Necessitat del contracte

La producció ecològica o més comunament anomenada "agricultura ecològica" és aquell tipus de producció agrària que combina pràctiques i tècniques més respectuoses amb el medi ambient i el clima, amb la biodiversitat i el benestar animal, per obtenir aliments de qualitat que responen la demanda d' un creixent nombre de consumidors. Entre d'altres punts a destacar, no empra fitosanitaris químics, fertilitzants de síntesi ni permet l'ús d'organismes modificats genèticament. Està regulada a nivell europeu pel Reglament UE 2018/848 del Parlament Europeu i Consell, sobre producció i etiquetatge dels productes ecològics, pel qual es deroga el Reglament CE 834/2007 del Consell, de 28 de juny de 2007. El Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica (CBPAE) és l'òrgan encarregat de la certificació dels productes agroalimentaris ecològics al territori de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, a partir del control en la seva producció, elaboració i distribució. Es va crear el 1994 mitjançant el Decret 99/1994, de 21 de setembre (BOCAIB núm. 127, de 18 d'octubre).

A escala mundial, segons aporta l'informe *The World of Organic Agriculture* publicat per FIBL i IFOAM-Organics International (2018), hi ha registrats 2,7 milions de productors ecològics que gestionen 57,8 milions d'hectàrees. El mercat ecològic global mou al voltant de 80.000 milions d'euros i ha crescut des de l'any 2000 un 420%. Al preàmbul del reglament europeu de producció ecològica vigent es menciona que a la Unió Europea la producció agrària ecològica s'ha desenvolupat de ràpidament en els darrers anys, no només en superfície inscrita (12,6 milions d'hectàrees) sinó també en nombre d'operadors (més de 300.000). De fet, l'agricultura ecològica és una de les eines que han de permetre assolir una economia amb baixes emissions de carboni i més eficient en la utilització dels recursos naturals, un dels objectius del document marc "Europa 2020: una estratègia per un creixement intel·ligent, sostenible i integrador".

Espanya és el país de la UE amb major superfície dedicada a l'agricultura ecològica amb 2,01 milions d'hectàrees, el que suposa un 8,9% de la superfície agrària útil. Les Illes Balears hi tenen un paper destacat, ja que les estadístiques registrades mostren un creixement gairebé continuat des de la creació d'aquesta denominació. Les dades més actuals disponibles, publicades a l'Agenda d'agricultura ecològica 2019, mostren un increment del 14% en el nombre d'hectàrees i més d'un 7% en el nombre d'operadors inscrits en el CBPAE, en el període 2017-2018. S'assoleixen les 34.408 hectàrees i els 882 operadors, entre productors i elaboradors o indústries. Segons aquesta mateixa font, les finques ecològiques ja suposen el 12,78% de la superfície agrària útil de les illes, el que situa el nostre arxipèlag entre les regions més punteres a escala estatal i europea.

Així, la producció agrària ecològica sembla que s'erigeix com una aposta de present i de futur, una alternativa vàlida per al manteniment de l'activitat agrària, del paisatge i de les múltiples branques socioeconòmiques que en pegen. En aquest sentit, un dels objectius de la nova Llei Agrària de les Illes Balears és el foment de la producció ecològica i de la producció diferenciada i de qualitat. En l'article 132, es declara la producció agrària ecològica com un sector estratègic, per la seva contribució al medi ambient, la internalització de costos ambientals i la generació de beneficis públics tant socials com ambientals.

No obstant, existeix un desconeixement de la repercussió que té aquest sector dins del sector agrari i agroalimentari de les Illes Balears en general, el seu pes en producció total, el seu volum de mercat o la repercussió laboral, però també aspectes bàsics com les característiques i particularitats que diferencien (o no) les finques i indústries ecològiques de la resta de finques i indústries agroalimentàries convencionals. Només es coneix un treball que aprofundia en aquests aspectes elaborat per l'Associació de la Producció Agrària Ecològica de Mallorca (APAEMA) a partir d'enquestes a una mostra dels operadors ecològics i del qual es publicà un resum l'any 2009.

Anualment, el CBPAE elabora i publica, a petició del *Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación*, un anuari estadístic amb informació rellevant sobre el sector ecològic illenc. Hi consten dades bàsiques com el nombre d'hectàrees per cultiu i per illa, els operadors per sector i per illa, la seva evolució, el nombre de caps de bestiar per tipus i per illa, i el nombre i tipus d'indústries elaboradores. Aquest òrgan de certificació també disposa d'un arxiu de volants de circulació que registren les vendes sota segell ecològic així com un registre del nombre de productes elaborats, una font d'informació que no s'ha pogut treballar fins al moment i que podria aportar dades econòmiques d'interès.

La disponibilitat d'una estadística completa i robusta, que tenguí en compte tots els factors esmentats anteriorment, és fonamental per a l'anàlisi i la presa de decisions en matèria de polítiques públiques, i aquest cas no n'és una excepció. Si es pretén donar cobertura a un sector en creixement, assentant una base de polítiques eficaces i eficients, és imprescindible el seu estudi en profunditat. Amb tot, es considera de gran rellevància l'elaboració d'una diagnosi del sector agroalimentari ecològic de les Illes Balears que permeti determinar-ne les seves característiques i

les perspectives futures a curt i mitjà termini. Caldrà analitzar les particularitats de cada illa, de forma diferenciada, i el paper de cada subsector.

Altres comunitats autònomes com Andalusia, Catalunya, Extremadura o Múrcia són exemples de regions que han impulsat estudis i/o diagnòs de la situació del seu sector de producció agrària ecològica. En alguns casos, aquests treballs es van repetint cada cert temps, i han servit per crear plans estratègics que permeten dirigir el sector en qüestió cap a objectius públics a mitjà i llarg termini. En d'altres, s'han elaborat documents més enfocats a analitzar subsectors concrets o el propi mercat d'aliments ecològics. El denominador comú en tots ells és el fet d'aportar dades alfanumèriques que permetin conèixer en profunditat la producció agrària ecològica de cada territori, tant per a l'administració, per als òrgans de control, per a les organitzacions agràries, així com per als propis productors i elaboradors, una immersió que encara no s'ha pogut dur a terme a les Illes Balears.

Insuficiència de mitjans propis (en cas de contractes de serveis)

En aquets moments, la Direcció General d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural, no té els mitjans, ni el personal, ni les instal·lacions ni la capacitat científica per poder realitzar les feines previstes al contracte "Diagnòs del sector agrari ecològic de les Illes Balears".

No divisió en lots

La realització independent de les diverses prestacions compreses en l'objecte del contracte dificulta la correcta execució del mateix des del punt de vista tècnic, atès que la preparació dels diferents models d'enquestes (online i presencials), la seva realització, el seu posterior anàlisi i tractaments de dades del CBPAE, la interpretació dels resultats i l'elaboració del memoràndum final ha d'estar dissenyat i executat per la mateixa entitat, ja que si no és impossible la seva correcta coordinació i execució.

El cap del Servei d'Agricultura

Andreu Juan Serra
Palma, 19 de maig de 2020

